

فصل اول

نهاده

اهداف فصل اول:

* آشنایی با محله (بخشی از شهر)

* چگونگی دوست‌یابی

* آشنایی با تقسیم‌بندی و بافت‌های اجتماعی یک شهر، مانند: مدرسه، مسجد، محله و ...

* شبکه‌ی مفهومی، آشنایی با شهر و زیرمجموعه‌های شهر به‌صورت نمودار

درس

محله‌ی ما

۱

واژه‌هایی که ارزش املائی دارند:

ثبت نام، محله‌ی جدید، عادت، وسایل، صف نانوايي، مغازه و دکان، قنادی، گنبد فیروزه‌ای، عظمت

خاصی، بهارستان، معرفی، لحظه، برگزار، قبلاً

آیا می‌دانید که:

محله: محله‌ها به عنوان قسمت‌هایی از شهر هستند. از نظر اجتماعی بزرگ‌تر از خانواده و کوچک‌تر از شهر می‌باشند. از نظر فیزیکی، بخش‌هایی از شهر هستند که به‌وسیله‌ی مرزهایی که شهرداری‌ها مشخص می‌کنند، از یکدیگر جدا شده‌اند. محله‌ها ممکن است دارای شبکه‌ی راه‌ها، راه‌آهن، رودخانه، کانال‌ها، فضاهای باز، خانه‌هایی تقریباً شبیه هم و ساکنینی که از نظر طبقه‌ی اجتماعی و یا قدمت دارای تشابه هستند، باشند.

محله، نشانه‌ای آشناست برای همه، چرا که با آن احساس نزدیکی می‌کنیم؛ مگر محله چه نشانی دارد که ما با آن غریبی نمی‌کنیم و آن را واژه‌ای صمیمی از جنس خود می‌پنداریم؟ با محله‌های دیگر احساس غریبی می‌کنیم؟ خانواده‌ی سالم، رکن اصلی واحدهای همسایگی هر محله است.

هر محله نامی دارد. در هر شهر محله‌های گوناگونی با رفتار اجتماعی آن محله (تقریباً) شناخته می‌شود.

محله‌های معروف تهران، محله‌های: راه‌آهن، بازار، تجریش، قیطریه، مجیدیه، نازی‌آباد، تهران‌پارس و ... در مورد انواع محله‌ها و هر

اطلاعات دیگری که نیاز داری به اینترنت یا کتابخانه مراجعه کن.

پژوهش من درباره‌ی محله و انواع آن در شهر:

درس‌نامه

اسم: واژه‌ای است که برای نامیدن «موجودها» به کار می‌رود. مانند: کامیار، البرز، ایران، سنگ و ...

اسم انواع مختلف دارد. با اسم مفرد و اسم جمع آشنا هستی، اسم **مفرد**، مانند: کتاب، خانه، امیر و ... نشان‌دهنده‌ی یکی است. اسم **جمع**، اسمی است که بیش از یکی را نشان دهد.

- نشانه‌های جمع در زبان فارسی «ها و ان» است. مانند: دخترها- دختران، پسرها - پسران، درخت‌ها- درختان و ...

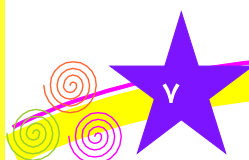
- نشانه‌های جمع با «ات»، «ین» و «ون» همراه واژه‌های عربی می‌آیند. جمع بستن کلمه‌های فارسی با این نشانه‌ها، نادرست است. مثلاً گزارشات، پیشنهادات و ... به فارسی درست نیست، جمع این واژه‌ها به ترتیب، گزارش‌ها، پیشنهادها و ... می‌باشد. پس خاطرات، لحظات، قطعات، خطرات و تغییرات، جمع عربی است. در فارسی باید بنویسیم: خاطره‌ها، لحظه‌ها، قطعه‌ها، خطرها و تغییرها.

نمایش بی‌کلام (پانتومیم)

پانتومیم، یعنی رساندن یک مفهوم یا واژه با حرکت‌های دست و بدون کلام (بدون حرف زدن).

(هدف این بازی، پرورش تخیل یا خیال‌پردازی می‌باشد.)

پرسش‌های درس اول

۱- با توجه به نمونه‌ی داده شده، جدول را کامل کن. (واژه + «ات» یا «ها» یا «ان»)

واژه	ها	ات	ان
خطر	خطرها	خطرات	x.....
بیمار			
سال			
همسایه			
روستایی			

۲- واژه‌هایی که در درس، جمع بسته شده‌اند را بنویس.

پژوهش:

۳- در محله‌ی شما آثار تاریخی وجود دارد؟ نام آن را بنویس و درباره‌ی تاریخچه‌اش شرح مختصری بده.

۴- با توجه به متن درس، در جاهای خالی کلمه‌های مناسب بگذار.

۱- در این لحظه، پدرش گفت: «.....» دروازه‌بان خوبی است.»

۲- امید در کلاس ..... ثبت نام کرده بود.

۳- فصل ..... بود. امید با خانواده‌اش تازه به این محله آمده بود.

۴- بازارچه، تعداد زیادی ..... و دکان کوچک و بزرگ داشت.

۵- درستی و نادرستی هر جمله را مشخص کن.

۱- امید از این که هیچ دوستی در این محله نداشت، خوش حال بود.

۲- از بازارچه که گذشتند، به میدان رسیدند.

۳- محله‌ی جدید، مسجد، بازار و فضای سبز داشت.

۴- بازارچه تعداد کمی مغازه و دکان کوچک و بزرگ داشت.

۶- به پرسش‌های زیر پاسخ کوتاه بده.

- ۱- چرا امید با پدرش بیرون رفت؟
.....
- ۲- بچه‌ها گفتند، آن روز مسابقه، بین تیم محله‌ی آن‌ها با کدام محله برقرار می‌شد؟
.....
- ۳- مشکل تیم فوتبال محله‌ی جدید امید چه بود؟
.....

۷- به پرسش‌های زیر پاسخ کامل بده.

- ۱- محله به چه جایی گفته می‌شود؟ توضیح بده.
.....
- ۲- بوستان محله‌ی جدید امید، چگونه بود؟
.....
- ۳- در هر طرف میدان محله، چه مکان‌هایی دیده می‌شود؟ توضیح بده.
.....

۸- با توجه به تصویر، به سوال‌های زیر پاسخ دهید.

- ۱- نام این محله چیست؟
.....
- ۲- این مکان زیارتی در کدام سمت تهران قرار دارد؟
.....

۳- با دیدن این تصویر، یاد چه کلمه‌هایی می‌آفتی؟ شرح بده.
.....

۹- کلمه‌ها را از نظر معنا و مناسب بودن به هم وصل کن. (دو واژه اضافی است.)

مهربان	مدرسه
محصل	خدای
درس	کنار
یادها	خاطرها
پهلوی	بوستان
بزرگی	عظمت
گلزار	فیروزهای
زیبا	
آبی متمایل به سبز	

۱۰- از روی درس با صدای بلند چند بار بفخوان. مال کتاب را ببند و در جاهای خالی کلمه‌های مناسب بگذار. (با توجه به واژه‌هایی که ارزش املائی دارند.)

امید در کلاس سوم، ..... کرده بود. هنوز به ..... جدید ..... نکرده بود. امید از این که هیچ دوستی در آن جا نداشت ..... بود. امید همراه پدرش از خانه خارج شد. و با ..... به ..... نگاه می‌کرد. بوی نان تازه می‌آمد. چند نفری در ..... ایستاده بودند. بازارچه تعداد زیادی مغازه و دکان کوچک و بزرگ داشت. بعضی از آن‌ها ..... و کیف و کفش ..... و بعضی دیگر، کتاب و دفتر. چندتایی هم مواد ..... داشتند.

۱۱- مال با متن درس کتاب مقایسه کن. چند تا جای خالی را درست نوشته‌ای؟

این کار را چند بار انجام بده، تا تمام جاهای خالی را کامل پر کنی.

۱۲- کلمه‌ی نامناسب را خط بزن. دلیل تفاوت را جلوی پرسش، پاسخ بده.

مغازه، فروشنده، قنادی، نمازخانه، دانشگاه، زیرا:

درخت، کبوتر، پسر، میمون، خط‌کش، زیرا:

دل‌گیر، خوش‌حال، ناراحت، آزرده، غمگین، زیرا:

۱۳- گزینه‌ی درست را با علامت × نشان بده.

۱- شعر «پدر بزرگ» سروده‌ی چه کسی است؟

(ب) شکوه قاسم‌نیا

(الف) ناصر کشاورز

(د) محمود پوروهاب

(ج) مصطفی رحمان‌دوست

۲- کدام یک از واژه‌های زیر، با بقیه ارتباط ندارد؟

(د) مداد

(ج) باران

(ب) ابر

(الف) آسمان

تقویت مهارت نگارش (انشا)

۱۴- چرا هر کاری را با نام خدا آغاز می‌کنیم؟ (در دو بند شرح بده.)

۱۵- عبارت زیر را ادامه بده. (در یک بند)

من دوستان خوبی دارم. زیرا...

.....

۱۶- نام درس امروزش را بنویس. سپس جمله‌ای که به نظرت خیلی جالب آمده را انتخاب کن و بنویس.

نام درس: .....

جمله‌ی جالب: .....

۱۷- چه چیزهایی را در تصویرها می‌بینی؟ توصیف کن.

.....

۱۸- موضوع: گزارش مملّه‌های شهر ما

کلاس: ..... تاریخ: ..... اعضای گروه: ..... و ..... و ..... و .....

نام چند محلّه را بنویس.

.....

نام محلّه‌ای که ما در آن زندگی می‌کنیم. محلّه‌ی: ..... در شهر .....

۱۹- نظرت در مورد گزارش نویسی چیست؟ (شرح بده).

.....

.....

۲۰- جمله‌های زیر را با دقت بفوان و جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب پر کن.

من به دبستان می‌روم. ما به دبستان .....

..... به دبستان می‌روی. ..... به دبستان می‌روند. او به دبستان .....

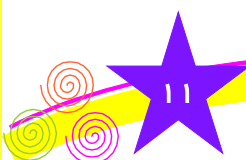
۲۱- نظرت را در سه جمله، شرح بده.

مراقبت از وسایل مدرسه و کلاس درس وظیفه‌ی ماست.

..... ۱-

..... ۲-

..... ۳-

۲۲- جدول زیر را کامل کن.

جمله	واژه
	محلّه
	عادت
	مغازه
	عظمت
	گنبد فیروزه‌ای
	برگزار
	خاص

۲۳- با هر دو واژه، یک جمله بساز.

نیش خند، ریش خند، جمله: .....

گشتی، کِشتی، جمله: .....

۲۴- ادامه بده. (در دو بند)

آن قدر با عجله رفت و توجّهی به اطراف خود نداشت که ناگهان:

.....

.....

۲۵- جمله‌های به هم ریخته‌ی زیر را به صورت مرتب بنویس.

نوشت - در - مشخصات - دفتر - مرا - آموزگار.

جمله‌ی مرتب شده: .....

بازی - میلاد - فوتبال - تیم ملی - در - می کند - نوجوانان.

جمله‌ی مرتب شده: .....